

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

To jest Rapport Ostanie Świata, opowieści arabskie Jana Natkańskiego.
Dzień dobry Pani, dzień dobry Państwu.
Ale jak mówimy o opowiastkach arabskich, to as-salamu alaikum wa salam alaiki.
W czwartym odcinku opowiemy o losach Iraku od pierwszej wojny światowej do dziś.
Od lat trzydziestych w górę narastał intelektualny Irak.
I to we wszystkich grupach wyznaniowo narodowościowych.
Od wielu lat prezydentury Bekra cieniem był Saddam Hussein.
Saddam rozpoczął odczystki w Partii.
W końcu lipca zwołał konferencję partyjną basistowską,
przyjechało z tysiąc delegatów z całego kraju
i w trakcie jednego z pierwszych dni obrad publicznie odczytano listę zdrajców w Partii.
Naród został zastraszony. Partia bas stała się wszystkim.
Jeśli ja słyszę wypowiedź ambasadora Stanów Zjednoczonych w Warszawie,
że gdziekolwiek pójdziesz żołnierz amerykański to przynosi wartości,
to jestem przekonany, że albo zapomniał, albo nie chce pamiętać tych zdjęć za buhre.
Premierem został Nuri al-Maliki. Zresztą był dwukrotnie premierem.
Po 2010-tym ponownie Maliki został premierem sekciarską myślący Szyjita.
W Iraku pojawiło się nowe nieszczęście.
Państwo islamskie.
Elita Jeracka, ona istnieje we wszystkich społecznościach,
ale kiedy Amerykanie wyszli, nie zdawała się dogadać w taki sposób,
żeby doprowadzić do stabilizacji bogatego kraju.
Jan Nadkański jest wybitnym arabistą i wieloletnim ambasadorem w krajach arabskich,
a ja nazywam się Agata Sprolewicz i razem z Państwem mam przyjemność słuchać jego opowieści arabskich.
No i kontynuujemy naszą opowieść o Iraku.
W tym poprzednim odcinku mam wrażenie, że motyw, który tak mocno się zarysował,
to była historia o takim miejscu na mapie świata,
w którym w momentach tego największego intelektualnego duchowego olśnienia
pojawiają się także momenty ogromnego okrucieństwa.
No właśnie, zastanawiam się, czy ta druga część też obfituje z podobnym motywem.
Przytoczę parę przykładów, one są drastyczne, ale taka jest historia Iraku, współczesnego, jak i starożytnego.
W poprzednim razem zakończyliśmy na powołaniu Królestwa Iraku przez Brytyjczyków,
którzy otrzymali po I Wojnie Światowej Irak jako terytorium mandatowe,
przyznane im także na konferencji w San Remo.
Na króla powołano Faisala, syna opiekunów Mekki z rodu Hashimitów.
Zresztą Hashimitów przed I Wojną Światową Brytyjczycy zainspirowali do wystąpień przeciw Turcji,
obietując im Królestwo Arabskie na Bliskim Wschodzie.
Królestwa nie powołali, bo bliski wschód podzielili między sobą Brytyjczycy i Francuzi,
ale w Iraku syna Husejna Sharifa Mekki uczynili królem.
To było 21 roku. W sierpniu we wrześniu powołano pierwszy rząd iracki,
a ministrem finansów został iracki Żyd, znany wówczas tam finansista.

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

Rozpoczął się okres międzywojenny, który tak jak na początku panowania Brytyjczycy mieli problemy,

bo wybuchło przeciwnym powstanie, zwłaszcza Szyjickie.

Stłumione dopiero po tym stłumieniu rząd został powołany tak w ciągu całych 30 lat można by mówić o takich zjawiskach jak po pierwsze ukształtowanie się pierwszych partii politycznych i rackich,

a po drugie ciągły proces walki politycznej między zwolennikami mandatu i współpracy z Brytyjczykami,

a narastającymi nurtami nacjonalizmu irackiego już.

To jest taki pierwszy moment, kiedy ten nacjonalizm się pojawia?

Pierwszy, kiedy się pojawia, że my tu nie potrzebujemy Brytyjczyków.

Ale jeszcze w latach 30-tych to on już istnieje, on się kształtuje, ale jeszcze jest stosunkowo słaby.

Najpierw trzeba było ustalić granice Iraku.

Wszystkie państwo blisko wschodnie, bliskiego wschodu mają sztuczne granice.

Ustawiamy one na konferencjach politycznych.

Wspólnie trzeba o takiej postaci brytyjskiej, pani Gertrudy Bell, wspaniałej orientalistki,

która jako samotna kobieta wyrwała się na bliski wschód, zwiedziła mnóstwo,

jest o niej przepiękny film, nie pamiętam tej chwili tytułu, to była pierwsza kobieta oficer wywiadu brytyjskiego.

I ona była w grupie rysującej granice Iraku.

A tam był także Winston Churchill, wtedy młody minister.

W każdym bądź razie ona była tak zafascynowana bliskim wschodem, że twierdziła, że w Iraku odtworzymy prawdziwą cywilizację arabską i dobrobyt.

W nowych władzach powierzono jej departament starożytności.

To Gertrudy Bell utworzyła muzeum narodowe w Bagdadzie w 1922 roku,

zmarła w 1926 i w Bagdadzie jest pochowana.

Ważnym wydarzeniem było w kontekście tych narastających procesów politycznych nacjonalizmu rok 1932, kiedy Brytyjczycy postanowili formalnie przyznać Irakowi niepodległość.

Irak został przyjęty do Ligi Narodów.

Inne kraje zaczęły nawiązywać z nimi stosunki dyplomatyczne.

My też przedwojenna Polska ustana wysłała do Bagdadu swojego posła z Teheranu, z sąsiedniego kraju.

Rozwijał się Bagdad.

On się zaczął rozwijać jeszcze podczas I Wojny Światowej,

kiedy Turcy postanowili przebić przez stary Bagdad w wielką arterię uliczną,

ulicę Arrasida, to w nawiązaniu do Haruna Arrasida,

z podcieniami, no bo w tym upale to inaczej nie było można,

zaczęły powstawać sklepy, kina pierwsze.

Ja jeszcze w czasach studenckich chodziłem do tych słynnych kin,

przynajmniej dwóch, Hajam, aż jakie tam były,

fotele pluszowe i boxy dla rodzin specjalne.

Inne kino Gramata, jeszcze było trzeci, który nazwy nie pamiętam.

A to było te kina właśnie przy tej ulicznej Arrasida, tak?

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

To jest przy tym trochę bocznej, Hajam był w bocznej,
Granada była równoległej, trochę dalej,
natomiast to był słynny przedwojenny magazyn w krajach arabskich,
założony przez węgierskiego Żyda, Pana Oroźdi,
i nie wiem kim był partner szwajcarem, chyba, albo Niemcem,
ponieważ się te galerie nazywały Oroźdi Beck.
To był supersanna tamte czasy i wielki market.
Z klasy średniej, wyższej zarystokracji,
żadna Pana nie wyszła za mąż,
jak wyprawy sobie u Oroźdi Beck nie wybrała,
albo rodzina jej nie wybrała.
Specyficzną orientálną cechą ówczesnego Baghdadu i późniejszego były Czajchanę.
Czajchanę to jest herbaciarnie.
Herbaciarnie.
Tylko w czasach do I Wojny Światowej,
ale i po I Wojnie Światowej,
to taką atrakcją w Czajchanę był,
może nie we wszystkie dni tygodnia, na pewną weekendową,
liczwartek, piątek, był opowiadacz,
taki gaduła, a jak i ja.
Opowiadacz najróżnorodniejszych i bieżących historyk i nowych historii.
Czasem Pieśniarz.
No, w latach od sześćdziesiątych w górę
pojawily się odbiorniki telewizyjne.
Ale ta stawa część, taki bazar siordzia.
Na początku Rashida przepiękny meczek,
przynajmniej kopuła.
Haiderhane to się powiedzmy nazywało.
Rozwijało się życie artystyczne.
Literatura.
Tworzyło, literackie.
Tworzyło wielu poetów.
Rusafi, Zahawi, później Działahiri.
Kwitło to wszystko.
Baghdad stawał się przed wojną
wielką, blisko wschodnią metropolią.
Poezja rodzi się na brzegach Tygrysu.
I umiera nad brzegami Nilu.
Tak mówią.
Tak mówią w Iraku.
Ale to było Panie Ambasadora nawiązanie
do tego wielkiego, wspaniałego Baghdadu.
Tych czasów świetności, prawda?

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

Tego świata arabskiego, o czym tak dużo
w poprzednim odcinku rozmawialiśmy.
Tam w okresie Haruna Rashida i Po,
no to też była gromada wybitnych poetów
z najważniejszym z nich.
Almutanabi.
Akurat on chyba nie jest na polski tłumaczony.
Wielu tłumaczono.
To arabiści ostatnimi czasy,
ale poezja nie jest prosta.
Zwłaszcza ta klasyczna nie jest
prosta w tłumaczeniach, więc ja się nie dziwię,
że jest tego niewiele.
Już w pojawińszych czasach
zgodnie z duchem nowoczesnym
pojawiało się coś, co arabowie
nazywają, a...
a...
wolna poezja.
Odejdźcie od klasycznej kasydy,
odejdźcie od rytmów,
odejdźcie od rymów.
To był taki pan
Shakir Siyab.
Zmarł młodo,
ma w bastrze, miał.
Nie wiem, czy przetrwał wszystkie wojny
w tamtych okolicach, miał swój własny pomnik.
Krótko mówiąc,
od lat 30.
w górę narastał
intelektualny Irak.
I to
we wszystkich grupach
wyznaniowo-narodowościowych.
I wśród cunitów,
i wśród szyjitów,
i wśród kurdów.
I wśród Żydów?
I wśród Żydów, których była
całkiem spora grupa.
O nich jeszcze powiemy.
Otóż Król Faisal zmarł w 33.

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

roku na tron
wsadzono 4-letniego
jego syna i sala
drugiego
i ustanawiono regenta.
Stryjek
małej króla był regentem.
Abdu Lida rządził
razem z rządem.
Premierem
znowu był
9-okrotnie
premier.
Przemier znowu był
9-okrotnie
premierem
Nuri Said.
Jak rozpoczęła się
II Wojna Światowa
to Irak w prawdzie
3 września 39.
zerwał stosunki dyplomatyczne
z Niemcami,
ale do wojny nie przystąpił.
Brytyjczycy mieli dwa problemy.
Z jednej strony trzeba było pilnować
z łoż naftowych
bo założona
jeszcze za czasów tureckich.
Kompania naftowa
pierwsza nazwa była
Terkisz Petroleum Kompany
a później przemianowana dla 20. na
Iraki Petroleum Kompany.
Ona
pierwsza złożyła odkryła
w 1927 roku
firma duża
z dużą koncesją na
eksplorację i eksploatację
właścicielami
w skrócie IPC
były cztery koncerny

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

międzynarodowe ówczesnym
które miały po 23,75%
udziałów, bo 5%
pozostały miał jeden
człowiek.
Sprytu znowy z całego interesu
poszukiwania ropy ormiański
biznesmem
Kalustek Gulbenkian.
Dziś jeśli się słyszy nazwisko
Gulbenkian to pewnie
ma się tylko odniesienia
do jego wielkiego muzeum
w Portugalii
muzeum, które
jest wielką galerią sztuki
bo jako bogaty człowieka
otrzymał 5% royalties
czyli 5% zysków
z ropy to miał
za co kupować
dzieła sztuki. To jest nadal
prowadzone przez fundację jego imię
a pewnie z udziałem
członków jego rodziny.
Ale jednocześnie w Iraku
w mazie antybrytyjskiej
rozwickały się sympatię proniemieckie
które doprowadziły do tego
że akurat w styczniu 41.
roku
świeżo obalony premier
Agilani dokonał zamachu stanu
pregent
z młodocianem królem ucieki do Jordanii
a
Agilani przywrócił
stosunki dyplomatyczne z Rzeszą
i zwrócił się do państw
osi o pomoc militarnej
Brytyjczycy zareagowali
oczywiście manu militari
zbrojnie to trwało do

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

maja 1941
roku
Agilani został aresztowany tam jakichś
oficerów wspomagających
ten zamach
stracono
Brytyjczycy przejęli pełną
kontrolę nad Irakiem już do końca
się Armia Andersa
w Iraku po wywędrowaniu
przez Iran
Związku Radzieckiego
Ja jeszcze pamiętam jak stał stare kościół
na bazarze Siordzia
to tam była tabliczka
że w tym kościele odprawiał
mszę biskupolowy
Wojska Polskiego Gawlina
Ja człowiek wychowany wówczas
w PRLu o nazwisko Gawlina
słyszałem wówczas chyba po raz pierwszy
po 45.
po zakończeniu wojny
Irak jako samodzielne państwo
podjął kilka takich
powiedzmy interesujących
decyzji. Po pierwsze należał
do założycieli
Ligi Pańsdorabskich
razem z Egiptem
nawet powiada się, że to premier
iracki Nuri Said wymyślił
nazwę Ligi Pańsdorabskich
nie wiem czytałem gdzieś tak
ale przygotował błękitną księgę
dla egipcjan
i byli głównym motorem
powołania tej organizacji
Płękitna księga zawierała
rejestr problemów
arabskich z sugestiami
rozwiązania. Takie
na nowe czasy bardzo

interesujący tekst trzeba
byłoby do tego dotrzeć
porównać czy te problemy nadal
istnieją pewnie w jakiejś
części nadal nie zostały
rozwiązane.
Ale to ważny chyba, że właśnie ten
wielokrotny premier
Iraku i że to Irak
w ogóle stał na czele tej myśli
takiej bardzo wczesnej myśli
wówczas Pan
rozwiązywania problemu. Właśnie, ale wspólnie.
Nie wiem jak się do tego odnosił
król farug wówczas panujący
w Egipcie, jak się egipcjanie
czy innych pozostali członkę
bo tam bodajże wszystkich członków
założycieli to było ośmiu, bo tyle
było państwu uważających się
za niepodległe, superędne.
Zresztą Nuri Said to taki ciekawy
polityk, może powiedzmy o nim dwa słowa
bo z jednej strony
popierał Brytyjczyków, z drugiej
strony nie lubił systemu wielopartyjnego
No nie. I chciał urządzić
autorytarnie. No nie, chciał
urządzić autorytarnie i na dobrą
sprawę po II Wojnie Światowej
z Nowym Królem, bo ten
czterolatek z przedwojny Dorus
i w 1953 roku jako
Faisal II objął
rządy premierzy się zmieniali
ale najdłużej z
największym doświadczeniem
i ciągle wokół Króla
był Nuri Said.
Nuri Said stał też za
decyzją Iraku
nie głosowania za rezolucją
to nie tylko Irak to zrobił

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

wszystkie kraje arabskie to zrobiły
głosowały przeciw rezolucji
ONZ z 1947
roku o podziale
palestyny na dwa państwa żydowskie
i arabskie. Nawet
na pierwszą wojnę
arabsko-izraelską która
wybuchła w 1948 roku
a po
utworzeniu formalnym państwa
Izrael Irak
wysłał wojska. Arabowie
ponieśli w tej wojnie
całkowitą klęskę.
No i powstaje państwo Izrael
w 49.
Wtedy co robią
Irakczycy? Wcześniej
Żydzi Irakcy nie mieli
problemów
na ple
narodowościowym czy wyznaniowym.
To byli większości bogaci
ludzie, prawnicy,
lekarze, większości
kupcy. Ważna część też chyba administracji.
Część administracji.
W związku z tym pierwszą decyzją
rządu irackiego po utworzeniu
państwa Izrael było
odwołanie 800
urzędników
w interakcji państwowej, bo byli
pochodzenia żydowskiego.
Ale jednocześnie Izrael po
utworzeniu zaczął
proces wielkiej migracji
Żydów.
Zarówno z Europy, jak i tych
orientalnych z krajów
bliskiego wschodu i północnej
Afryki. I w

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

1951 roku
rząd iracki wydaje zgodę na
wyjazd Żydów tylko ta
zgodą jest obwarowana warunkami.
Zrzekają się obywatelstwa irackiego.
Zrzekają się prawa
własności do nieruchomości. A było
tego sporo.
Mogą wyjechać
z 30 kg
bagażu i
130 dolarami.
Ale w bagażu nie może być biżuterii.
Tak przeczytałem w relacjach
o tym eksodusie.
120 tysięcy
Żydów irackich wyjeżdża do
Izraela. Zostaje niewielka gróbka
dwóch tysięcy z niewielkim
hakiem. Do wielka wyrwa.
Wielka wyrwa, zwłaszcza że
to była społeczność, która zajmowała
określone pozycje
w życiu i społecznym, ale przede wszystkim
gospodarczym.
Irak teraz
jest probrytyjski
i proamerykański
do tego stopnia,
że zrywa stosunki
ze Związkiem Radzieckim wówczas
i ulega
na mowę
mocal z zachodnich
przy tworzeniu Paktu Bagdadzkiego.
Pakt Bagdadzkim
w ramach amerykańskiej polityki
powstrzymywania Związku Radzieckiego
i rozwoju jego wpływu
na świecie
był takim blisko wschodnim
odpowiednikiem powołanego
wcześniej na to

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

w Europie. Ponieważ Irak
nie tylko godzi się na przystąpienie
tam przyłączyła się jeszcze Turcja,
Pakistan i Iran,
ale nie kraje arabskie.
Kraje arabskie były wstrzemięźliwe
w stosunku do
wchodzenia w taki jednoznacznie
polityczny
sojusz.
Ta sytuacja trwa już niedługo.
Po 14 lipca
1958
roku
generał Abdelkarim Kasem
dokonuje
mahu stanu.
Król
regent
i powiadają,
że części
kobiet z dworu
zostają rozstrzelani
w ogrodach Pałacy Królewskiego.
Nie tylko rozstrzelania.
Tu jest ta czarna
czy czerwona nić
okrucieństw nad Tygrysem,
ponieważ ciała
regenta i króla są ciągnione
za samochodem
przez miasto, żeby je powiesić
na bramie ministerstwa obrony.
Generał Kasem
występuje jako azzaim
przywódca.
Formalnie tam powstaje
rada zarządzająca,
ale on w jej imieniu rządzi dekrétami.
Występuje z paktu
Bagdadzkiego.
Pakty zmienia nazwę na
Cento, albo Cento.

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

Pozostali członkowie zostają.
W Wielkie Brytania, Stany Zjednoczone, Turcja,
Pakistan i Iran,
ale bez Irak.
Tu się robi wyrwa.
Stosunki dyplomatyczne przywraca
ze Związkiem Radzieckim
i nawiązuje stosunki z
państwami bloku wschodniego.
Przedem się pojawia także polska
ambasada w Bagdadzie, nad Tygrysem
po trojeniu 58.
Powiedzmy jeszcze Pani ambasadorze,
że ginie premier
Nuri Said.
Rozstrzelany zostaje także premier
Nuri Said.
Też ta
Idylla Kasema,
który Idyllą nie była,
ponieważ on po rozpoczęciu
powoził konflikty
z kurdami,
z Kuwaitem,
wracał do
starych dokumentów czasów
tureckich, do których po latach
wrócił Saddam Hussein,
powiadając, że Kuwait jest
jeden, nazwijmy to z Polska,
powiatów
w województwie Basry.
Ale to też nie trwa długo,
bo w lutym 63.
roku
nacjonalista
arabski z polityką
pronaserowską taką w uczestnym Egipcie,
Abdestalam Aref
w porozumieniu z partią BAS
dokonują zamachu stanu.
General Kasem zostaje
zabity.

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

Poczynają się historie znane
nam z Kalifatą Majackiego
i z Assyrii.
Dawitego generała szybko pochowano,
ale szybko dokonano także
ekshumancji, żeby go przez
parę dni pokazywać
niebożczyka w telewizji,
ponieważ
żeby ludzie uwierzyli, że
a zzaima już nie ma.
Czyli to stare i radzkie okrucieństwo,
ale w nowoczesnym wydaniu tym razem,
bo telewizyjnym.
Pakowanie jest nieistotne w tym przypadku.
Istota rzeczy jest
polega na czym innym, na tym okrucieństwie.
Prezydentem
zostaje, właśnie Abdestalam Aref,
przywódca BASu
Ahmed Hassan Al-Bekr
premierem,
ale prezydent po pierwsze
po zmianie konstytucji
pozbył się Basistów, żeby rządzić
samemu, ale ginia
w wypadku helikopterowym podczas
burzy piaskowej pod basrą
w roku 1966.
Prezydentem zostaje
jego brat, ówczesny szef
sztabu generalnego
Abdelrahman Aref.
Powiedzmy może dwa słowa jeszcze o partii BAS.
Ja wiem, że mówiliśmy o tym trochę
w poprzednich odcinkach,
ale to jest ta siła
z jednej strony Pana Arabska
z drugiej socjalistyczna.
BAS to jest socjalistyczna
partia odrodzenia arabskiego.
Brzmi jej pełna nazwa.
Ona powstała z dwóch partii

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

w końcu lat 40.
dwóch partii
utworzonych w Syrii.
Jedna utworzona przez
chrześcijanina Michelle Aflaka
a druga utworzona
przez Pana Hurani, który był muzułmaninem.
Te obydwie partie się połączyły w Syrii
w jedną
i one Syrią
rządzą od lat
60.
63. roku
do dziś, bo obecny prezydent
Basir Asad jest
do Czesliń sekretarzem generalnym.
Ale ponieważ to była
partia o charakterze Pana Arabskim
to miała
swoje oddziały
w innych krajach arabskich.
Po pierwsze, wiraku.
Wiraku powstała w latach 50.
Na początek była kadrową
później się to rozrastało
do takiego stanu, że mogła być
politycznym partnerem
dla innych sił, tak jak była
dla Arefa
w tym zamachu przeciw generałowi Kasemowi.
No i z tej partii
wyrośnie też
przyszły dyktato.
On już wtedy
funkcjonował.
Na Kasema było kilka zamachów
i w jednym z nich
nieudanym
uczestniczył Saddam Hussein.
To było bodajże
już wcześniej w 59.
Musiał uciekać, był w Syrii,
był

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

w Egipcie, później wrócił
do Iraku
i wreszcie 10 lat
po obaleniu Monarchii
co nastąpiło 14. lipca 58.
A teraz mówię o sytuacji
17. lipca
1968.
Kiedy partia
Bas
dokonuje kolejnego zamachu
bezkrwawego?
I po raz pierwszy,
ale ja to traktuję jako przerywnik,
bo po tym co robił Saddam Hussein
to znowu wrócimy
do asyrijskiego okrucieństwa.
Ale wtedy zamach bezkrwawy.
Prezydenta
zapakowano w samolot i deportowano
do Wielkiej Brytanii
swoich sojuszników
którzy pomogli dokonać zamachu stanu.
Dwóch generałów
bardziej prezydenckiej, prezydenta Arefa
też nie zgładzono, tylko
wysłano za granicę.
Ale chyba na tym
koniec takich
działań
łagodnych.
Prezydentem zostaje Ahmet Hassanalbek.
Partia wkrótce
nacionalizuje
IPC
i przejmuje wszystkie dochody.
Duże dochody.
Powiada się, że w 74.
roku wzrosły one do
przednich dwóch lat dziesięciokrotnie.
Były pieniądze
na umacnianie
w kraju i społeczeństwie

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

party-bas, ale były pieniądze
na rozwój gospodarczy.
Pasiści trzeba im to przyznać.
Podjęli sporo
projektów gospodarczych.
Zaprosili firmy międzynarodowe.
Stąd
my również polskie firmy
w tych latach uczestniczyły
w rozwoju gospodarczych.
Wielu Polaków jeździło wtedy do Iraku
w latach 70.
To ja jeszcze wspomnę o tym
elemencie polskim.
Pierwszą inwestycją polską
był wygrany przetarg na most
na Tygrysie
w mieście Tikryt.
Z Tikrytu wywodziła się
część albo większość wierchuszki
basu łącznie z prezydentem
i łącznie z Sadamem Husejnym.
Tługo by można o samej tej
budowie opowiadać.
Ona była sukcesem
gospodarczym, że wyszliśmy na
rynek, ale akurat ta inwestycja
sukcesem ekonomicznym
to nie była. Z różnych względów.
Następnie byliśmy
budowniczymi
kopalni siarki
w Mieszraku. To jakieś 50-60 km
na południe od Mosulu.
Powiadano wtedy, że robimy
sobie konkurencję dla Tarnobrzega
bo wtedy był to kombina
siarkowy w Polsce, przy czym
trzeba było zastosować zupełnie
inne techniki i to znowu
wymyślili Polacy
bo nie była to kopania odkrywkowa
tak jak

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

ta na Sandomierzczyźnie u nas.
A później weszły inne firmy
weszli eksperci
jak trzeba było podczas
wojny kubejskiej
ewakuować Polaków
to stworzono most
powietrzny
między Polską Majordanią
a tam trzeba było wywieźć
prawie 3 tysiące Polaków
z firm polskich
w Iraku
plus kilkaset, nie pamiętam
dokładnie, 700-800 osób
z okupowanego kubeitu
to była olbrzymia operacja
Ja pamiętam, że
w moim zespole arabskim
jesienią 90. roku
to myśmy
z pracy nie mogli zdążyć
na wiadomości telewizyjne
o 7.30
ciągle była jakaś praca
bardzo dynamicznie się to wszystko
rozwijało.
No ale też skalaty i operacji świadczy
o ogromnej obecności Polaków
w tamtem czasie w Iraku.
Zresztą mamy dobrą markę
bo były to dobra realizacja
dobre wykonywanie
powierzonych nam zadań
Jeden z odcinków autostrady
łączących Bagdad z Jordanią
to też jest wykonane
tam znakomitą część wybudowali
Brazyliczycy, ale mamy
w tym także swój udział.
Nawet pamiętam
jak była
wizyta prezydenta

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

Bekra w Polsce
w 73.
3. bądź 4. roku
bo trzeba było
rozliczyć końcówkę budowy kopañ.
Ja przeżywiam
osobiście w tej
dziwaczną przygodę
z Ministerstwa. Zostałem
wyrwany przez kogo?
Przez panią
Mirę Zimińską, Sygetyńską
Któregoś dnia
wzywa mnie na dół tam do holu
strażymy ze to skarże
mam gościa
nikogo nie zamawiałem przychodzę
oczywiście wiem co za gość
bo panią Mirę powiedzmy
osoba rozpoznawalna
pan jest od Iraku ja
no to zapraszam ze sobą
podwem za nią za chwilę znalazłem się
w Mercedesie który jechał
do Karolina do siedziby Mazowsza
a tam się okazało co mam
zrobić
pomóc w nauczaniu
zespołu Mazowsze
Ludowej Piosenki Rackiej
bo Mazowsze otrzymało polecenie
że
będzie wizyta jerackiego prezydenta
pojadą z nim
do Karolina
oni mieli w swojej takiej
zespołu
że czy przyjmowali gości z zewnątrz
czy jechali z koncertami za granicę
to zawsze mieli w repertuarze
i jedną lokalną
lokalną piosenkę
ja przyjeżdżał mu się

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

Boże Drogia
nic się nie znam na muzyce
nie znam nut, nie czytam
przeraziło mnie
pytanie jakiejś pani
dyrektor do spraw muzycznych
rozumiem że pan nam poprowadzi
tą średnią linię
melodyczną
i co pan zrobił
mieli nuty
i mieli tekst
jest taka przepiękna
taki odpowiedni
żeby porównować z czymś w Polsce
to we mnie trzeba było powiedzieć o piosence
Szladziweczka do Laseczka
tam jest piękny tytuł
Wysoko nad Palmą
Fogin na Halfolk
to i radzka powiedzmy ludowa piosenka
nie wiem czy znana jest do dziś
bo czasy się zmieniają
co ja mogłem zrobić
dwie rzeczy
i to powiedziałem
że nic z nutami im nie pomogę
zwłaszcza że muzyka
arabska jest specyficzna
ona nie trzyma się
ani rytmiki muzyki
klasycznej europejskiej
araby wprost powiadają
że rytmika europejska
jest prymitywna
dwa, trzy albo na cztery
takty
natomiast wartości nut
ma nutę, połówkę
czwórkę, ósemkę i szesnastkę
dalej nie słyszymy
a oni mają nuty dzielone
trzy piąte nuty

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

pięć, siódmych nuty
dlatego ucho europejskie
jest to dziwna muzyka
jest to piękna muzyka
tylko trudna do zalucenia
skąd ja to wiem
w wolnych czasach, kiedyś w Kairze
chodziłem na takie kursy
niewiele nic z tego zostało
bo trzeba byłoby mieć
muzyczne wykształcenie
żeby to śledzić, ale jakieś tam powiedzmy
podstawowe informacje
co zrobiłem?
powiedziałem im tekst wam zapisze
fonetycznie
żebyście śpiewali poprawnie
dlatego że no jak się jakieś
dźwięki zmieni to wychodzą
słowa nie o tym znaczeniu
a drugie mogą podpowiedzieć
z czego powinien się
składać zespół muzyczny
towarzyszący
na pewno bez pianina
na pewno bez akordeonu
ale mogą być skrzypce, może być trąbka
może być clarnet
no i muszą być tamboryny
niewielka perkusja powiedzmy naszego typu
i na tym się moja wizyta
ale ja później ponieważ byłem
tłumaczem prezydenta Bekra
podczas tej wizyty
to byłem na tym koncercie
no to jest dobry
dobry gest
piarowski zorganizować
cudzoziemcowi tego typu
imprezę w wolnym czasie
i jeszcze zaśpiewać
mu jego własną
piosenkę, bardzo dobry pomysł

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

podobało się prezydentowi Bekrowi
człowiek był wzruszony zresztą cała
cała delegacja dość liczna
bo z paroma ministrami
a następnego dnia w Wilanowie
Teta-Tet
prezydent Bekr
i profesor Jabłoński, który był jego partnerem
czyli przewodniczący Rady Państwa
doszli do porozumienia
co zrobić powiedzmy z tą dyskusyjną
kwotą jaka pozostała
do regulowania
no w czasy 40 milionów dolarów
krakowskim targiem
podzielono na dwa
20 nam a 20
zostało u Irakczyków
czyli targi zostały złagodzone
tak jak
no pamiętam to porozumieni
w Wilanowie, bo tam była rezydencja
Irakckiego prezydenta
od wielu lat
prezydentury Bekra
cieniem był Saddam Hussein
podobno sami Irakczycy
nie za bardzo wiedzą kiedy się
pojawili zdjęcia
Saddam Hussein na obok
prezydenta Bekra
bo w krajach arabskich urzędujących
prezydent patrzy na swoich
współwateli wszędzie
prezydent, król
tokołwiek by to nie był
i tu nagle zaczęły się pojawiać
w latach siedemdziesiątych
podróży Saddam Hussein
w lipcu 79 r.
Ahmed Hassan
zrezygnował z prezydentury
prezydentem

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

został Saddam Hussein
w lipcu 79 r.
Saddam rozpoczął
odczystki w Partii
w końcu lipca zwołał
konferencję partyjną basistowską
przyjechało tysiąc delegatów
z całego kraju
i w trakcie
jednego z pierwszych dni obrad
publicznie odczytano
listę zdrajców
w Partii
z tego wydarzenia zachowało się nagranie
Saddam Hussein
z cygarem w ręku
stoi na mównicy
i zadaje pytanie
jak powinniśmy traktować zdrajców
znacie odpowiedź
nie pozostaje
nic innego, jak więc
następnie mówi, że osoby
których nazwiska odczyta
mają opuścić salę
To jest Ibraheem Iub
Kassan Marhun
Ahmed Ibraheem Saleh
Mohamed Menafel Yasil
Lista została zdobyta
torturami
aresztowano
sekretarza
takiej działającej
przez pierwsze lata 70
Rada dowództwa rewolucji
to była pięcioosobowa
grupa polityków wirackich
z Hassanem Bekrem na czele
która rządziła
formalnie krajem
Otóż na aresztowanym sekretarzu
tej instytucji wymuszono

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

torturami nazwiska
i w trakcie obrad
zaczęto wyczytywać zdrajców
wyprowadzając ich natychmiast
do aresztu
W pierwszych dniach sierpnia
bez żadnego sądu
w 55 członków
kierownictwa partii BAS
rozstrzelano 22
do tego
Saddam Hussein
do wykonania egzekucji
zapraszał
i właśnie zapraszał
wyznaczał członków
uczestników tej konferencji
No i tu mamy
kolejny powrót
okrucieństwa z czasów asyryjskich
Naród został
zastraszony
Partia BAS stała się wszystkim
Kult Saddam Hussein
sięgnął Zenitu
Ja poprzednio badając opowiadałem
o tej
Steli z Kodeksem Hamurabiego
gdzie tam jest zrobiona rzeźba
Saddam Hussein
Więc
nie można było zająć
żadnego stanowiska
w administracji, w szkolnictwie
w wojsku
bez członkostwa partii
BAS
Ono stało się powszechny
Powszechny był też
strach ponieważ rozbudowano
niezmiernie
aparaturę bezpieczeństwa
Saddam Hussein

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

na początku po zamachu
w 1969 roku
był szefem policji
partyjnej BAS
Ale on to rozbudował
barat, że tam były
i amnel has
czyli bezpieczeństwo
prywatne i bezpieczeństwo ogólne
i istnich barat
i muha barat, czyli i wywiad
i kontr wywiad
te służby zresztą wzajemnie się kontrolowały
bo o to dyktatorowi
też chodziło
Trzeba mu jednak przyznać także
że niezależnie
od tego, że olbrzymie
środki pochłaniała korupcja
partyjna, ale BAS
i się bali, bo nie była wyraźnego
powodu dlaczego ktoś
znika, ale
zarzut korupcji mógł być przynajmniej
oficjalnie ogłaszany, jeśli
takowy był
dużo środków finansowych
Saddam Hussein także
wkładał w rozwój
gospodarczy kraju
Baghdad się rozwinął
Powstały nowe dzielnice
Powstawały te zakłady pracy
intensywne były kontakty gospodarcze
ze Związkiem Radzieckimi
z krajami blokowschodniego
z krajami socjalistycznymi, ale także z Francją
na przykład pierwszy reaktor
atomowy, który na cześć
Shiraka nazywał się Ozirak
Prezydenta Shiraka
Prezydenta Shiraka, to był
francuski reaktor zbombardowany

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

przez Izraelczyków
w 1980
roku
Rozpoczął Saddam Hussein
który już nie znał miary
te siły bezpieczeństwa
były bezkarny
absolutnie bezkarni byli
dwaj dorastających
i dorośli synowie Saddam Hussein
udaj
i kusaj, nawet
nie wiadomo który gorszy, ale ten pierwszy
chyba tak
to co oni wyprawiali to jest
pozostanie
w pamięci
Irakijczyku, zwłaszcza Baghdadczyku
a co oni robili?
a na przykład orgietki na które
poriwali dziewczyny z ulicy
nikt nie mógł nic powiedzieć
różne historie się działy
znikali ludzie
wiadomo było, że jeden z synów
stoi za tym
i w tej w zasadzie
takim rozwijającym się
gospodarczo, chociaż strasznie
stłumionym politycznie
Iraku, nagle Saddam Hussein
wpadł na pomysł
z Iranem
i to był początek sierpnia 1980
roku
tak, te stosunki iracko-irańskie
wcześniej to też taka
sinusoid
a to
Saddam Hussein wypędził
przebywającego na
wypnaniu
w szyjickim nadziewie

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

a ja to Lacha
Chomejniego, który
stamtąd wyjechał do Paryża
ale wkrótce wrócił
dokonując z rewolucji islamskiej
przeciw szachowi
Taka ciekawostka, jeżeli mogę wtrącić
wyczytałam, że kiedy
a ja to Lacha Chomejnie przebywał w nadziewie
to stamtąd
nagrywał swoje przemówienia
i wysyłał forii kaset
magnetofonowych
Tak, to był element wojny hybrydowej
przeciw szachowi
w Iraku przebywały tłumy
persów
kilku, którzy przychodzili z pielgrzymkami
do świętych miast
i małżoleńców
ale go w nadziewie
i Husaina w Kermalii
nie było problemem, żeby te
kazania antyszachowskie
przemycić do
do Iranu
Tam się tworzyła myśl rewolucji irańskiej
Ja myślę, że w jakim
w sensie Chomejnie
i to jego otoczenie, które było
najpierw w nadziewie
w Paryżu krótko
to tam się tworzyły podstawy
w tym podstawie doktryny, która
jest nawet wśród szyjitów do dziś
dyskutowana, o czym za chwilę
ale Saddam Hussein
wspierał szacha
a bo się z nim dogadał przeciw kurdom
w Algierze zawarto w
1935 roku
taki traktat, on się nazywa
nawet układ algierski

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

gdzie Szach miał zaprzestać
do kurdom
a Saddam Hussein
godził się na przebieg granicy
na Siatela Arab
to jest ta wspólna rzeka
graniczna, którą tworzą
Tygrys i Eufrat
według zasady stałego
zasada stałego polega na tym,
że granica przebiega
głównym nurtem rzeki
przy wielu rzekach jest to
problem, bo ten nurt się zmienia
osadza wyspy po jednej
bądź po drugiej stronie
raz ta wyspa jest po tej stronie
raz główny nurt jest po drugiej
ale tu wyznaczono, według tej
to jest reguła Prawa Międzynarodowego
wyznaczono granice
Szach przestał wspomagać
kurdów bardzo niego
Nie przeszkadzało Sadowi, że Szach
był człowiekiem Ameryki?
Pragmatykowi nie przeszkadzało
ponieważ nie wiem, czy on już miał
świadomość, że ta rewolucja
islamska jednak zwycięży
ale układ podpisywał
w 75. rewolucja
islamska
wiranie zwyciężyła
w lutym 1979
roku
4 lata później
ale Iran
Chomejniego
islamska Republika Iranu
a nie Cesarstwo Iranu
jak było przedtem
Republika Iranu
część jej teokratyczna

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

część jej
duchownych postanowiła
eksportować rewolucję islamską
do innych państw w sąsiedztwie
w sąsiedztwie to przede wszystkim
państwa arabskie
zwłaszcza, że
Irak to 60%
szyjitów
a i spore grupy szyjitów
występują w innych państwach
arabskich
w roku 1980
w Saddam Hussein postanowił
napaść
na Iran
wojna trwała 8 lat
długich 8 lat
zginęło
nikt chyba dokładnych statystyk
nie prowadził ale około miliona ludzi
po obydłustrowach
znowu z wielkim okrucieństwem
do drugiej części tej wojny
Irak czekom
odmawiającym wyjazdu na front-up
w Iranie nie byli lepsi
najlepszą metodą
rozminowania
było wysłanie nastoletnich
chłopców na frontie
straszne rzeczy
bliski wschód ma tyle za sobą
krwi, że to jest przerażająco
wojna sześć skończyła w 1988 roku
ze zrujnowanymi gospodarkami
zrujnowana
gospodarka obydwu państw
w niej uczestniczących
Irak wydał na tę wojnę
kilkadziesiąt miliardów dolarów
przez te lata
powiada się o 90 miliardach

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

w kraju rozpoczęły się problemy
gospodarcze
i co na to
nie jest to
jak był wspierany
i jak był wspierany
przez zachów
i jak był wspierany
przez państwa
arabskie monarchie naftowe
wszyscy się bali
eksportu rewolucji islamskiej
no to jak znalazł się taki
który próbuje tamę
temu postawić
no to dobrze
w prawdziu ówczesnym
sekretarz obrony
stanów zjednoczonych
pan Weinberger
powiadał szczerze
że nie chcielibyśmy
zwycięstwa Chomejniego
a nie chcielibyśmy też żeby
wygrał Saddam Hussein
czyli to była takie
powiedzmy trochę z zachodu taka postawa
no niech się
dwaj przeciwnicy wykańcają
co zrobił Saddam po pokoju
z 88 roku
długo nie usiedział
doszedł do wniosku że
w prawdziu kraje arabskie
naftowe monarchie
z Kuwejtem włącznie
wspomogli go
finansowo podczas tej wojny
ale dlaczego powiedzmy
czekać aż oni wspomogą
pójdziemy i sami sobie weźmiemy
odkurzył te pretensje
antykuwejskie

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

i w sierpniu
90. roku
dokonał inwazji na Kuwejt
no Kuwejt militarnie nie miał szans
zajęcie kraju
który ma 17 tysięcy kilometrów
kwadratowych
dla przygotowanej i zahartowanej
w bojach
armii irackiej nie było problemem
pisze pan w swoich notatkach
że Kuwejt został obrabowany
został obrabowany
tam powiedzmy wiele ofiar tej
okupacji nie było
no ale jak przyjechali Irakczycy
to były problemy gospodarcze
w tym z dostawami
w tym z importem
no i zobaczyli bogate salony
kuwejskie to wywieźli
co mogli wywieźć
powiadało się że syn Saddamah Husejna
udaj
otworzył salon samochodowy
tylko sprzedający
samochody wywiezione
z kuwejtu
na inną skalę i trochę inaczej
ale kojarzy mi się to z tymi obrazami
nie wiedzieliśmy
prawda żołnierze rosyjskich
którzy również obrabowywali
obrabowują wszystko
i ukraińskie sklepy
i ukraińskie domy
w kuwejcie trzeba przyznać
nie obrabowano domów prywatnych
ta okupacja
trwała ponad pół roku
ponieważ
powstała koalicja
antysabdamowska

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

do której przystąpiło
40 krajów nie potrafię
dokładnie powiedzieć ale
podajże ponad 30 w tym
wiele krajów arabskich
Syria wysłała kontyngent
Egibd wysłał w swój kontyngent
Centrum dowodzenia był obarabi sałdyjskiej
Polska zaproszona
do koalicji
wyzwalania kuwejt
znalazła się w trudnej sytuacji
przypominam okres
rządów
premiera Mazowieckiego
i nagle propozycja
udziału
w wojnie przeciwierakowi
a tam jest nadal 3 tysiące ludzi
naszych
wymyślono dobre
albo wydawało się że dobre rozwiązanie
nie wysłamy jednostek
bojowych które będą uczestniczyć
w walkach wysłamy
jednostki medyczne
na zasadzie że na wojnie
wspomaga się każdego
rannego
się w kłopotliwej sytuacji na froncie
polski kontyngent
większości składał się
z kobiet pielęgniarek
on był ulokowany
w takiej sałdyjskiej miejscowości
najpierw w Jadzie a później Haferbatten
na północy Arabii sałdyjskiej
na pograniczu z Jerakiem
i jeszcze był okręt wojenny
przerobiony na pływający
szpital który
stacjonował na wodach sałdyjskich
padajże w Polsce Jambu

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

w Zatoce Perskiej na wschodnim wybrzeżu
sałdyjskim
ofensywa
przeciw Saddamowi
od stycznia
przez połowę stycznia i lutego 1991
roku doprowadziła po pierwsze
do wyzwolenia Kubejtu
choć Saddam dokonał kolejnej
zbrodniczej rzeczy
wycofującej się wojska i radskie
podpały
kubejskie szyby naftowe
kraj płonął
sadza dochodziła
do Himalajów
boją później w śniegach
tam ślady znajdowały
to musiały być apokaliptyczne
widoki
oddychać nie było czym
ciemno było w mieście
odrębna cała historia
może kiedyś jak o Kubejcie
byśmy mówili to warto o tym wspomnieć
armia iracka została
wyrzucona
Baghdad zbombardowany
Amerykanie wycofali się
tylko że
ponieważ wówczas
równocześnie z tą ofensywą
wystąpili przeciw Saddamowi
szyi ci na południu
i kurdowie
na północy
kurdowie mieli szczególny powód
ponieważ w trakcie wojny
iracko-irańskiej
też wykorzystali sytuację
próbowali
pójść na południe
tego regionu

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

Saddam dokonał niebywałej
innej zbrodni
mianowicie użył broni
chemicznej przeciw własną
narodowi i w mieście Halabcia
kurdyjskim zginęło 5 tysięcy
ludzi
wszelkiego wieku i płci
wynikuł ataku
chemicznego
teraz Amerykanie narzucili
strefy zakazu lotów
tak zwany noflyzons
od 38 równoleżnika
na południe
czyli kurdystan
i od 32 na południe
czyli to całe centrum
szyjickie
ale Saddam się utrzymał
w 2001 roku
już został 100% głosów
bo tam byli oczywiście wybory prezydenckie
referenda czy plebisyt
z jednym kandydatem
rozpoczęła się ciężka sytuacja
gospodarcza skłasha, że
został obłożony
Irak sankcjami
zakazem wywozuropy
zakazem lotów
przestrzeń była zamknięta do Iraku
jak się chciał pojechać
to się latało do Ammanu
i taksówką jechało
tysiąc hakiem kilometrów do Bagdadu
sam w latach 90. taką podróż
odbyłem, wiem jak to wygląda
w związku z tym
znaną powszechnie jako ropa
zażywność pozwalająca
Irakowi na eksport
za 2 miliardy dolarów

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

ropy na zakup
artykułów spożywczych
ta rezolucja była
wielokrotnie omijana
bo znajdowali się tacy
którzy szmugliwali rope
a też
cała długa historia
na ten temat
która się powtarza
do doży, jeśli pan pozwoli
to zanim przerzucimy stronę
tej naszej opowieści
to chciałam zadać pytanie w tym momencie
bo tak się zastanawiam
zwykle na losy
państwa wpływa
mnóstwo czynników
historia jest skomplikowana i wielowarstwowa
ale w tym wypadku chciałam pana zapytać
czy to jest tak, że Saddam Hussein
są swoją
maniakalną obsesją
okrucieństwa
z tą swoją ogromną chciwością
prawda, chciwością
władze, chciwością
kolejnych wojen
co pan tak wspaniale opowiedział
czy on zgubił Irak
zgubił
zgubił, ale pomogli mu w tym
ci którzy najechali
na niego kolejno
na niego
ja mam sam
problem z
oceną inwazji amerykańskiej
w 2003 roku
po
zamachu terrorystycznym
na WTC w Nowym Jorku
prezydent Bush ogłosił

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

doktryne walki z terroryzmem
w tymże 2001
roku
Amerykanie dokonali inwazji
w Afganistanie rozwili reżim taribów
który przechowywał
bandytów z Alkaidy
ale na liście znalazł się Irak
w 2002
prezydent Bush
ogłosił w Irak na krótkiej
listce osi zła
razem z Iranem
i korują północno
a później przygotowano inwazje
i to przygotowywano pod
falszowanymi
jestem przekonany, że
świadomie
przesłankami
że Irak współpracuje
z Alkaidą
Saddam Hussein
miał swój moment religijności
gdyby ktoś kiedyś
zrobił tylko po co
wyznałe fotografii Saddamah Hussein
na różnych sytuacjach
to byłby materiał nie tyle
powiedzmy dla historyka fotografii
czystów i ile dla psychologa
w tych jego działaniach był także
element religijności
choć to co zrobił
z szyjitami
nie tylko że wypędził Chomejniego
ale a ja to dla Muhamedr Sadr
został zabity
a ja to dla al-Hakim
sam wyjechał na emigrację do Iranu
natomiast nie można
było mu zarzucić współpracy
z Alkaidą

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

to była wymyślona
druga wymyślona historia
to produkcja
broni masowego rażenia
po rozbiciu
przez Izrael reaktora
Ozirak
oni już nie mieli
możliwości w tej dziedzinie nuclearnej
może coś robili
może
w uniwersyteckich laboratoriach
na temat broni biologicznej
ale nie sądzę, że na skalę
która by zagrażała regionowi
niemniej
na specjalnym posiedzeniu
Rady Bezpieczeństwa
ówczesny sekretarz stanu
Colin Powell
pokazywał fiolkę
niby z antraxem
czyli wyprodukowaną bronią chemiczną
nikt oczywiście z ambasadorów
stałych przedstawicieli
nie sprawdził co w fiolce
dostarczonej przez CIA jest
dla mnie powody
były dwa
ale dyskusyjne zapewne
po pierwsze
Amerykanie chcieli zlikwidować
te dyktaturę
i to jest wielki plus
jedyny plus inwazji
po drugie
chcieli przejąć kontrolę nad
wydobyciem ropy
i po trzecie
nie wiem co jest z tych czynników najważniejsze
zlikwidować kraj
który miał rozwiniętą armię
mimo że ta armię została przepędzona

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

przy wyzwananiu kuwejtu
ale był
to jedyny na bliskim schodzie
potencjalny militarnie
przeciwnik Izraela
jeśli
jednym z głównych celów
jeśli najgłówniejszym stanu
zjednoczonych na bliskim schodzie
jest bezpieczeństwo Izraela
to ten cel zrealizowali
doskonale bo przez najbliższe
dekady mogą być inni
przeciwnicy Izraela
ale Irak na pewno nie będzie
bo nie będzie miał czym
jakby szczegółowo analizować
wypowiedzi niektórych tak zwanych
ówczesnych amerykańskich
neokonserwatystów
Rumsfelda
ówczesnego sekretarza obrony
zwłaszcza jego zastępcy Pola Wolfowica
to ten
trzeci argument
przewija się tam też nitką
choć powiedzmy nie
można było złapać za rękę
ale w praktyce
tak się to stało
Inwazja
amerykańska na Irak
2003 roku
no była błyskawiczna
z dużymi powiedzmy
bombardowaniami
korpus dyplomatyczny
z wyjątkiem municjusza papieskiego
wyjechał z Bagdadu wcześniej
9 kwietnia
wzdobyto Bagdad
1 maja
Prezydent Bush ogłosił

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

swoje słynne zakończenie misji
Jakiegoś podajże
lotniskowca w Zatoce
stwierdził miszyn i sekomplisz
Nic się nie zakończyła
dopiero się rozpoczęło
Rozpoczęła się
amerykańska okupacja
Iraku do której
zaproszono
też koalicję chętnych
uczestny rząd i prezydent
Polski zgodził się na udział
myślę, że znane są także względy
dlaczego się zgodził
choć dziś jak
czytam wywiady z różnymi posłami
z tamtego okresu czasu
to zawsze się przewija taki motyw
gdybym wiedział
to bym nie głosował za wysłaniem
wojsk do Iraku
a myśmy wysłań nie tylko wojska
amerykanie nam powierzyli
kontrolę nad jedną z czterech
stref na który podzielono Irak
i dowództwo
międzynarodowej
Brygady Wojskowej w skład
przychodziły kontyngenty 22
państw
nabęliśmy tam do 2008 roku
nie bez kosztów
i nie bez ofiar
dziś się powiada, że
ale nasi oficerowie i dowódcy
zyskali
wojskowe doświadczenie w warunkach
bojowych
to prawda tylko ja bym się chciał zapytać
co po obecnych rządach
zostało z tych
oficerów i generałów

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

w Wojsku Polskim
czyli w przypadku nie są już
w stanie spoczynku
ale to ludzie zainteresowani tym wiedzą
więcej ode mnie
amerykanie na początku
popełnili olbrzymie błędy
po pierwszych tam jakich
próbach posabienia
jakiegoś generała
niby na wzór generała makartura
w Japonii po II Wojnie Światowej
ustanowiono
takim
tymczasową administrację koalicji
postawiono
na jej czele ambasadora
Pola Bremera
to trwało z półtora roku
ale w praktycznie rozwiązano
państwo i rapskie
zlikwidowano państwo i rapskie
rozwiązano armię
część oficerów i żołnierzy poszła
z bronią do domu
zdelegalizowano partię
partię baz
i w zasadzie
amerykanie przejęli
społeczeństwo i rapskie na swój garnuszek
to znaczy mieli środki
z eksportu ropy, bo ona trwała
no trzeba wspomnieć, że
u ambasadora Bremera
jednym z jego współpracowników
polski polityk, późniejszy premier
pan Marek Delka
zajmował się sprawami
finansowymi
w krótkim czasie
rozpoczął się antyamerykański
ruchopor
wrócili szyjici z emigracji

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

wszyscy politycznie emigranci
wrócili, tylko szyjici zaczęli
tworzyć partię polityczne
albo odtwarzać
przy niektórych z nich także
skrzydła wojskowe
np. taki popularny
polityczny przywódca szyicki
Muhtada Sadr
to syn tego zabitego Ejato Lacha
no utworzył armię Magdiego
która
walczyła z okupantami
to znaczy i z amerykańkami
i z kim się dało
myślę, że najpoważniejsze
walki toczono przez
polski kontingent
w Karbali
w tym też uczestniczyła
armia Magdiego
i znów leje się kraw
i znów leje się kraw
Amerykanie
aresztują mnóstwo
Irak i Czyków za przynależność
powiada się, że przez więzienia
irackie przeszło
około 100 tysięcy Irak i Czyków
i powiada się też, że
była to najlepsza szkoła
islamistów
no bo jak zobaczyli później
jak Amerykanie postępują
i rakińskimi na przykład w więzieniu
Abu Ghraib to słynne zdjęcia
ludzi prowadzonych na czworaka
na obroży z psami
a żołnierki
jeszcze przy tym
jeśli ja słyszę
wypowiedź ambasadora Stanów Zjednoczonych
w Warszawie, że gdziekolwiek pójdziesz

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

żołnierz amerykański do przynosi wartości
to jestem przekonany, że
albo zapomniał
albo nie chce pamiętać tych zdjęć
Abu Ghraib
jeśli takie wartości
to może lepiej ich nie przynosić
niemniej
Amerykanie także
dosłownie polowali
przez swój wydział
na wybitnych polityków irackich pasistów
była taka słynna
Talia Kart
gdzie były zdjęcia tych
wielu zabito
zginęli obydwaj synowie
Sadama Husejna
on sam w grudniu 2006
został znaleziony
i odkryty
tylko już był rząd iracki
i Amerykanie go oddali pod sąd
iracki
został zasądzony na karę śmierci
i w końcu 2006
roku wyrok wykonano
myślę, że
ani synów, ani jego
nikt w Iraku
nie opłakiwał ani wówczas
ani przez następne lata
do dziś
była rada zarządzająca
taka 25-osobowa
przez Amerykanów
której celem było
przygotowania nowej konstytucji
Konstytucje napisali
harwartcy prawnicy
i wstawili tam taki interesujący
element, ale on
wynikał z irackich

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

realiów, a w regionie
już funkcjonował i funkcjonuje
w libanie
mianowicie ze względu na różnorodność
i wyznaniowo
to główne stanowiska
zostały podzielone w ten sposób
prezydentem jest kurt
a jak ma zastępców
to Sunita i Szyita
premierem jest Szyita
z największej społeczności
wyznaniowej
i spekerem parlamentu
jest Sunita
to funkcjonuje do dziś
odbyły się pierwsze wybory
w 2005 roku po wielkich dyskusjach
premierem został
Nuri al-Maliki
zresztą był dwukrotnie premierem
po 2010
ponownie Maliki został premierem
sekiarską myślący
Szyita
niemyślący w kategoriach Iraku
jako państwa
stanowiska w państwie obsadzał Szyitami
podejmował antysunickie
decyzje
sunicki zachód
Iraku, prowincja Ramadi
zbuntował się przeciwnemu
pod oskarżeniami o korupcję
wydano nakaz
aresztowania sunickiego wiceprezydenta
jednego z przywódców
suniców na uciek do kurdy stanu
Nuri Maliki
pogłębił podział
już i tak istniejący
wreszcie w kolejnych wyborach
w 2014 roku

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

kiedy rządy objął
ekonomista
który lata Saddamah Huseina
uciekł w Wielkiej Brytanii
Pan Haidar Rabadi
no też nie bezpośrednio po wyborach
bo tam zawsze po wyborach
trwają wielkie spory międzypartyjne
to w Iraku pojawiło się
nowe nieszczęście
państwo islamskie
Którego kuźnią
były te areszty amerykańskie
to sunicji, którzy byli zdecydowanie
przeciw rządowi
sunicji panowali nad Irakiem
mimo że jest to
społeczność wyznaniowo
mniejsza od szuitów
przez cały okres
od tworzenia Iraku na początku lat 20.
teraz stracili władzę
pierwsze wybory parlamentarne
zboikotowali
już nigdy nie boikotują
od tej pory żadnych następnych
bo wiedzą, że nic nie ugrają
jak to mają swoją reprezentację w parlamencie
Ci żołnierze, którzy
zostali z bronią do domu wysłani
też, też
państwo islamskie
na początek to tak się nazywała
organizacja, kiedy Al-Qaeda
w Haosie stworzonym
przez Amerykanów przysłała do Iraku
to przysłała
w formie organizacyjnej
która się nazywała państwo
islamskie w Iraku
szefował mu
Musab Zarkawi i Ordańczyk
jego dość szybko

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

Amerykanie wykryli
i zlikwidowali
ale to jest rok 12.
i 13.
kiedy wybuchła wiosna arabska
i rozpoczął się
demonstrację przeciwasadowi
wojna domowa w Syrii
na Haosie w Syrii to państwo
skorzystało, powędrowało do Syrii
oferując
syryjskie Al-Qaeda
w współpracę
syryjska Al-Qaeda to taka
organizacja pod tytułem wówczas
Fron dam Nusra
istnieje do dziś w tej prowincji Idlib
ale to dzisiaj inaczej nazywa
Syryjczycy odmówili współpracy
powiadając, że
wy to macie cele globalne
a my chcemy tylko obalić reżim
nie będziemy współpracować, mamy
odrębne cele polityczne
nawet doszło do walk między obydwojma
to wtedy organizacja
państwo islamskie wiraku
przekształciła się nazwą
państwo islamskie wiraku
i Syrii, ISIS
zdobyła miasto Rakka
nad środkowym eufratem
i zaczęła tworzyć
swoją siedzibę terytorialną
swoje państwo w sensie
terytorialnym
dzięki internetowi
uzyskali mnóstwo ochodników
wśród islamistów z Europy i Zasi
ja na przykład byłem zaskoczony
czytając przed laty, że
10% personelu medycznego
to są

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

muzułmanie
z Indonezji i Tajlandy
ale byli z Europy
którzy koranu nie czytali
ale tak na stronach internetowych
zawrócono w głowę
tym młodym ludziom
jechały dziewczyny
z Anglii, z Francji, z Niemiec
z Belgii, z Szwecji
jakaś polka tam była
przy takim
bałaganie w Syrii
a i na dobrą sprawę
braku stabilizacji
wiraku
państwo islamskie dokonało
w 2014 roku
błyskawicznych sukcesów
terytorialnych
najpierw zajęli
w zachodnim wiraku
Falludzie i Ramadi
a w czerwcu 14
roku jednym
wielkim pochodem
Mosul
w Mosulu świeżo formowana dywizja
i radzka rozpadła się
cały sprzęt
dostarczony za ciężkie pieniądze
przez Amerykanów na tworzenie tej dywizji
znalazł się w rękach państwa islamskiego
wszystkie awuary
w bankach
mosulskich także
29
czerwca
w 2014 r.
przywódca tego państwa
Mohamed Al-Baghdadi
ogłosił się kalifem
zrobiło mu

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

nawet życiory z którym
oczywiście
trzeba było dopisać, że wywodził się
z plemienia kurejszytów
tak, rog Mohamed
jedyną siłą wiraku
i to ze zmiennym szczęściem
która walczyła na północy
to były
oddziały kurdyjskich peśnojerga
one m.in.
mają zasługę, że
nie dopuścili do
zajęcia przez państwo islamskie
Tamy na Tygryzie
to jest 40 km
na północ od Mosulu
ale
islamiści poszli na południe
zajęli całą prowincję
Salaheddin
zajęli rafinerie naftowe
zajęli zwłorza naftowe
zajęli miasto Tykryt
to z którego Saddam Hussein pochodził
ale też młodyp pneumatyczne
niszczyły te asyryjskie
beki uskrzydłone
o których rozmawialiśmy
zniszczyli zabytki asyryjskie
na północy to co jeszcze było
a co było w tych
zabytkach z ludzką postacią
albo w postaci figuratywnej
jakikolwiek zniszczyli
zabytki w muzeum
w Mosulu i mordowali ludzi
i mordowali ludzi okrutnie znów
pokazował grudzieństwa
historia jaką dokonali
rzezi takiej mniejszości
kurdyjskiej wyznaniowej jazydów
w mieście Sindziarz to też na pograniczu

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

z Syrią
to są przerażające obrazki
i grozili, że pójda dalej
na południe, na Baghdad
i na szyjckie południe
bo dla nich szyjici to nie żadni
współbracia muzułmanie
o innego odłamu
tylko heretycy
który chcieli fizycznie zlikwidować
wtedy przywódcę duchowym
szyjitu wierackich
Ayatollah Sistani
rezydujący w Nadzifie
wydał werdy religijny
powołujący mobilizację ludową
takie
powszechne
przeczytanie przeciw
szyjitów
przeciw tym islamistą
z państwa islamskiego
dołączył się do tego ze względów
nie tylko politycznych Iran
który dostarczał instruktorów
i uzbrojenie
powstało wiele milicji
zwanych Hašt Shabi
one mają zresztą różne nazwy
jest tam Hezbollah Irak
Asaibahlul Haq
jeszcze jakieś
zdają się Hašt Shabi
stworzyła się
milicje szyjckie
uzbrojone równoległe
do armii irackiej
armii tworzonej ciągle
przez Amerykanów
Amerykanów już nie było
w tym sensie
jak bezpośrednio po inwazji
ponieważ prezydent Obama

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

podjął decyzję
i w grudniu 2011 roku
Amerykanie wycofali się
dodając 5 tys. kontyngent
który miał tylko zadania
doradcze i szkoleniowe
na dobrą sprawę
dzięki temu kontyngentowi
kiedy już za premierostwa
Haidara al-Abadi
rozpoczęła się walka z państwem
islamskim na terenie Iraku
w 2015-2016
na początek
to nie była ona zwycięska
odebrano Tikrit
odebrano większość tej prowincji
Salaheddin z wielką rafinerią
w mieście Beidzi
która przerabiała 300 tys.
baryłek dziennie
jelackiej ropy naftowej
to było przyspokojenne okres czasu
pod kontrolą państwa islamskiego
dopiero ofensywa
armii irackiej
i milicji
szyjickich
jesienią 2017 roku
doprowadziła do wyzwolenia
Mosulu
po długich walkach
miasto zostało poważnie zniszczone
łącznie z meczetem
w którym Baghdadi
kiedyś się kreował na Khalifa
następnie zostały
wyzwolone kolejne miasta
na zachód od Mosulu
Telafar
Isindiar
ale państwo islamskie zostało
na dobrą sprawę

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

złifilowane
wiosną 2019 roku
i to dzięki
jednostkom
kurdyjskim ale kurdów syryjskich
uzbrojonych
przez amerykańców
którzy nawet to wschodniej Syrii
wyswali własny kontyngent
w liczbie pięciu setek
i dostarczali broń
ale państwo islamskie zostało zlikwidowane
w sensie terytorialnym
natomiast nadal istnieją
uśpione kowórki
ale państwo
problemem humanitarnym
istniejące w Syrii obozy
dla kobiet i dzieci
chyba tylko
po rosjanki
Putin przysłał w pierwszych miesiącach
samolot
i wywieziono ich na
reedukację dokadyrowa do Czeczeni
ale państwa zachodnie nadal
nie biorą swoich obywateli
nie biorą odpowiedzialności w ogóle
nie biorą odpowiedzialności
w tej historii, której też by można dużo mówić
jak to się dzieje
dlaczego te obozy nadal
istnieją
wróćmy
na koniec do samego
Iraku
powstały partie polityczne
które mają kierunkowanie przede wszystkim
w oparciu o
społeczności swoje wyznaniowe
są partie szyjckie, są dwie partie
kurdyjskie, a są partie
szyjckie, które wchodzi

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

ponieważ mniejszościowe to wchodzi różne koalicje

ale efekt jest taki

że po każdy kolejnych

wyborach parlamentarnych

przynajmniej rok czasu

trwają debaty

na temat utworzenia rządu

po ostatnich wyborach

w 2021 roku

największą liczbę głosów

zdołało ugrupowanie tego

populistycznego szyjickiego

przywódcy

Zadra, 76 posłów

na

329 mandatów

w parlamencie

On chciał w koalicji

z sumnitami i kurdami

utworzyć rząd ponadpartyjny

który zająłby się problemami kraju

no niestety

grupa partii szyjickich

projerańskich

Monato nie pozwoliła

żeby nie wchodzić w szczegóły

po prawie roku czasu

powstał

w 2022 roku

istniejące

obecnie rząd

szyjickiego premiera

Mohameda Syiastudani

który ma

olbrzymią ilość problemów

ponieważ jednym z pierwszych

w pierwszych tygodniach

wykryto wielką aferę

korupcyjną

z banku jirackiego wypłynęło

1,5 miliarda

dolarów lega artist niby

bo były na wszystko dokumenty

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

trzeba się tym zająć
poprzedniego obecnego premiera
kiedyś szef wywiadu
Mustafa Kademi
w jednej z wypowiedzi
stwierdził, że
dopóki się nie zlikwiduje
korupcji wiraku
to nic się nie zrobi
korupcja ma charakter endemiczny
Kademi mówił, że
od początku inwazji 2003
do 2023
zniknęło
rozpłynęło się
z dochodów ropy
600 miliardów dolarów
jirak ma olbrzymie problemy
ponieważ nie rozbite elektrownie
nie było możliwości
ani rozbudowy
ani utrzymania w ruchu
a rozbite oczywiście
nie funkcjonowały
jirak, który siedzi na ropie
w jazie nie ma gazu
i nie ma prądu
jirak kupuje jedno
i drugie z Iranu
ma problemy wobec sankcji amerykańskich
wobec Iranu
w tym wykluczenia
systemu swift
banków irańskich
ma problem z płatnościami
wielokrotnie
premierzy i racy prosili
o szczególny wyjątek
od dyspense
nazwijmy to tak
żeby móc Iranczykom zapłacić
zaprąd i gaz
premier w Sudanie ostatnio wiosną

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

tego roku podpisał olbrzymie kontrakty
z francuską firmą
Total Energy
wartości 27 miliardów dolarów
na budowę
elektrowni
które będą opalane gazem
jaki jest spalany
przy wydobyciu ropy
taką technologię
na amerykański General Electric
ale mają również
Francuzi
ma być w ramach tego kontraktu
wybudowana wielki zakład
desalinacji wody
bo Irak ma problem z wodą
po wybudowaniu
na eufracie i tygrysie
zwłaszcza w Turcji
hydroelektrowni
i używaniu wody z obydwó
w Syrii na przykład
do irygacji rolnych
to już jest za mało
ustyku
eufratu i tygrysu
zanim powstanie siatek Arab
były wielkości średniego
polskiego województwa Bagna
od wieków
tam nawet ludzie mieszkający są nazywani
Arabami Błotnymi
Marszys Arab
wysycha to
najpierw próbował to zrobić
Saddam Hussein metodą irygacji
ponieważ
wstępujący się przeciw jak wpadli
na Bagna to już ich żadne
istnich barat czy muha baraty
w Saddamowskie nie znalazło
ten region

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

ekologicznie
wysychał, bo ma
za mało wody
bo elita iracka
ona istnieje
we wszystkich społecznościach
ale kiedy Amerykanie
wyszli nie zdołała się
dogadać w taki sposób
aby doprowadzić do stabilizacji
bogatego kraju
stąd
Irakczycy zwłaszcza
z Kurdystanu to nadal jest źródło
migracji do Europy
no trzeba było by odrębnie mówić
jak to funkcjonują rzeczy
w tym kurdyjskim regionie
to jeszcze odrębna sprawa
na zakończenie jedna rzecz
takim języczkiem uwagi na koniec
w innych sprawach irackich
jest Ayatollah Sistań
ten
przywódca duchowy
szyjitów
oglądałem z wielkim zainteresowaniem
obrazki
telewizyjnej
jak przyjmował papieża Franciszka
u siebie w Nadziawie
ze strony papieża
był to też dobra wizyta
bo wspomagająca
resztki chrześcijan
w których jeszcze z asadama
Husejna był milion
a teraz jest może 400 tysięcy
oni są głównie na północy Iraku
wspominałem o
werdykcie powołującym mobilizację
ludową
ale zakulisowo Sistań

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

też jest tym który
w ostateczności
powiedzmy wskazuje który z polityków
może czy powinien być
premierem od spraw
wielkich do małych przy tym
jest to z pochodzenia Irańczyk
na co wskazuje jego nazwisko
z prowincji Sistań w Iranie
ale jest to
przeciwnik
istniejącej w Iranie
doktryny
która się po persku nazywa
Velayatelfakich
absolutnej
władzy najwyższego
przywódcy duchowego
tak jak dziś Ayatollah Khamenei
w tej doktrynie tam były jej
to jest w Iranie praktykowane
to jest
Velayatelfakich Mutlak
absolutna władza najwyższego
przywódcy natomiast
jest jeszcze i byli tacy
Ayatollahowie po rewolucji chomejnego
wiranie
którzy mówili nie
my powinniśmy kierować
rządzić powinien kto inny
i to samo mówi Sistań
to nieduchowni powinni rządzić
nieduchowni powinni kierować
armią
a nie państwem tylko problem jest
że on ma 92 lata
i Ayatollahowie
inni to też osiemdziesięciolatkowie
tam jest Pakistańczyk
tam jest Azel
tam jest Przyita z Baszrejnu
i jak

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Natkańskiego #4

odejdzie biologicznie
a z Sistanii to będzie to jeden
z większych problemów
wewnętrznych
Iraku bo dziś to on
nam już nie ale
przez swoich współpracowników
rozwiązuje różne problemy
w tym drobne
przykład niedawno
w baktackiej dzielnicy Diadria
przyszły milicje te szyjckie
i zaczęły powiedzmy wymuszać
sprzedaż działek
i domów bo im się podobało
no i gdyby nie interwencja
Sistaniiego to we mnie proces by
wtrwał no bo
kto się sprzeciwi gromadzie ludzi
z bronią do mnie do domu
przed Irakiem są
długie lata
i potrzeba mądrych
polityków żeby
korzystając z tych wielkich bogactw
jakimi dysponuje
wrócił
no przynajmniej do społecznego
i gospodarczego poziomu
z czasów Saddamahusyjna
Panie ambasadorze smutny
koniec historii kraju
gdzie dawno dawno temu
słończący ilizacje
zakładali sumerowie
którzy wymyślali pojęcie raję
pisali te piękne eposy
gdzie aseryjczycy budowali
te posągi uskrzydłonych byków
gdzie babilończycy
gdzie ten kalifa tabesecki
prawda gdzie w tych herbaciarniach
Baghdadu

miasta które powstało na kole
słyszano opowieści
słyszano poezję
gdzie poezja się rodziła
to było ogromne oczekiwania
ogromne nadzieje
i wielkie ambicje polityczne
i być może momentami przeżarte
tym okrucieństwem
o którym tak dużo wspominaliśmy
to okrucieństwo jest jakąś rysą
na historii Iraku
ale jednocześnie jest w Iraku
mnóstwo
dobrze wykształconych ludzi
bo
byli wysyłani na studia
na polskich uniwersytetach
to sporo studentów i racji
zwłaszcza w latach 90
część z nich została
za granicą
ale ci którzy są wewnątrz
tylko jak w wielu krajach
potrzeba jest
elementarnej
zgody narodowej
na podstawowe dla narodu
i państwa rzeczy
można się kłócić o imponderabilia
można się kłócić o detale
kłócić o zasadnicze rzeczy
to dotyczy nie tylko Iraku
i tego Irakowi życzymy
tego życzymy, no ja zwłaszcza
powiedzmy to mam swoje osobiste
z tym krajem
związane wspomnienia
i wielu niegdyś
przyjaciół w okresie
w okresie studiów
i wiele posiłtych
których wielu mnie gościło

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport - opowieści arabskie Jana Nadkańskiego #4

w swoich domach
nie w Bagdadzie tylko na prowincji
i tym kończymy
ten odcinek, te opowieść o Iraku
a w kolejnym odcinku
panie ambasadorze zdradzimy odrobinę
tak, no będziemy mówić o drugim kraju
który jest dziedzicem starożytnej
cywilizacji o jibcie
bardzo dziękuję
dziękuję bardzo
dla tych z państwa, którzy chcieliby
obejrzeć film o Gertrudzie Bel
którym wspominał ambasador
nadkański, sprawdziłam tytuł
i brzmi on
Królowa Pustyni, w roli głównej
wystąpiła Nicole Kidman
to był 4 odcinek
opowieści arabskich
Jana Nadkańskiego
program zrealizował Kriz Wawrzak
w studiu efektura
w Warszawie
Drodzy Państwo
opowieści arabskie Jana Nadkańskiego
to kolejna seria programów
Rapportu Ostatnie Świata
która powstaje
dzięki Państwa zaangażowaniu
dzięki ofiarności
z serca dziękuję Państwu za to, że jesteście z nami
a jeśli ktoś chciałby
dołączyć do grona patronów
Rapportu Ostatnie Świata
zapraszam na mój profil w serwisie Patronite.pl
bo za jego pośrednictwem
najłatwiej nas wesprzeć
dziękuję z serca
do zobaczenia